

Egészségértést javító projekt a II. évfolyamos gyógyszerértékelés szakirányon

2017. január 28.

SEMMELWEIS EGYETEM

semmelweis.hu/gyogyszerter

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet

A projekt célja

- Az egészségértést támogató környezet kialakítása a résztvevő gyógyszertárban a szakgyógyszerész jelölt koordinálásával
- Az egészségértést javító expediálási folyamat kialakítása
- Az egészségértés gyógyszertári gyakorlatba való implementálhatóságának a vizsgálata

SEMMELWEIS EGYETEM

semmelweis.hu/gyogyszertar

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet

Projekt szakmai háttere

- 2017. január 7. képzési nap
  - Mi az egészségértés
- 2017. január 28. képzési nap
  - Egészségértés részletes bemutatása
- (februári és márciusi napokon további támogatás – problémák jelzésére lehetőség)

SEMMELWEIS EGYETEM

semmelweis.hu/gyogyszertar

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet

Projekt folyamatának leírása I.

- **2017. január**
  - Projekt rövid ismertetése
  - **Tájékoztató levél a személyi jogos gyógyszerészeknek**
  - HL rövid ismertetése első januári előadás
  - Január végén első kommunikációs blokk (részletes egészségértés)
- **2017. február**
  - Felmérés
    - Mennyire HL barát a patika- gyógyszerertári kérdőív (egységes kérdőív)
    - Minden az expediálásban résztvevő gyógyszerész, szakasszisztens töltse ki
  - Egészségértésről szóló tájékoztató megtartása a gyógyszerertárban – Train the trainer modell
    - Ehhez néhány diás ppt előadás a gyógyszerertárban (külön vázlat)

SEMMELWEIS EGYETEM

semmelweis.hu/gyogyszertar

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet

Projekt folyamatának leírása II.

- **2017. március**
  - Betegek bevonása
  - **Általános csoport**
    - **valamilyen gyógyszerkiváltási szándékkal Rx gyógyszer (!) és saját magának váltja ki (!) a gyógyszertárat felkereső beteg**
    - **Összesen 15 beteg**
    - Beteg rövid tájékoztatása a projektről
    - **Majd más személy** mint aki expediált kitölteti az egészségértéshez kapcsolódó szolgáltatásokat felmérő kérdőív (egységes kérdőív)
    - A beteg **kap egy általános tájékoztatót a gyógyszereszedésről**, itt más speciális intervenció nem szükséges
  - **Speciális csoport**
    - **A gyógyszertárat felkereső 2-es típusú cukorbeteg**
    - **Összesen 15 beteg**
    - Beteg rövid tájékoztatása a projektről (itt már szükséges azt elmondani, hogy még további 2 expediálási alkalom lesz)
    - Majd más személy mint aki expediált kitölteti az egészségértéshez kapcsolódó szolgáltatásokat felmérő kérdőívet
    - **Ezt követően (!!!) a beteg kap egy Medikártyát és egy tájékoztatót a helyes gyógyszereszedésről** és ezután részletesen tájékoztatják a gyógyszereléséről (ezt csak a HL felmérést követően!)

SEMMELWEIS EGYETEM

semmelweis.hu/gyogyszertar

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet

Projekt folyamatának leírása III.

- **2017. április-május-június**
  - A gyógyszerertár az új modellben működik
  - Az expediálás során használják a HL checklistet
  - A speciális betegek esetében minden alkalommal a szakgyógyszerészjelölt végzi az expediálást (a bevontakat azonosítja a Medikártya)
  - A speciális betegek részére a helyes gyógyszereszedésről, cukorbetegségről az egészségértésének megfelelő tájékoztatást ad

SEMMELWEIS EGYETEM

semmelweis.hu/gyogyszertar

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet

Projekt folyamatának leírása IV.

- **2017. június hónapban visszamérés**
  - Gyógyszertári kérdőív (minden expediáló töltse ki)
  - 15 nem speciális beteg egészségértés kérdőív (más betegek lehetnek mint először)
  - 15 speciális beteg egészségértési szolgáltatási kérdőív (ugyanazok a betegek töltik ki)

SEMMELWEIS EGYETEM

semmelweis.hu/gyogyszertar

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet

A projektmunka zárása

- A projektmunka leadása a szokott feltételek alapján kell, hogy megtörténjen:
  - 5 oldalas Times New Roman 12-es betűtípus, 1,5 sorköz, 5 oldal+1 borító+melléklet.
  - A borítólapon a projekt címének, készítőjének és a szakképesítés nevének kell szerepelnie.
  - Amennyiben irodalmi hivatkozást tartalmaz, annak meg kell felelnie a szakdolgozatban szereplő elvárásoknak.
  - Tartalmi felépítése:
    - Projekt környezetének ismertetése (gyógyszertár)
    - A projekt egyes lépéseivel kapcsolatos főbb megállapítások
      - Munkafolyamat szervezés, beteg reakciók,
    - Főbb akadályok bemutatása, azok megoldására vonatkozó javaslatok
    - Az egészségértési expediálási folyamatba való implementációjára vonatkozó javaslatok
  - **Mellékletek (a beadott dokumentum (fájl) részeként):**
    - a gyógyszerertári és paciensi kérdőívek mind a projekt indulásakor mind pedig a projekt zárásakor

SEMMELWEIS EGYETEM

semmelweis.hu/gyogyszertar

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet

Projektet támogató anyagok

- Személyi jogos gyógyszerész tájékoztató levél
- Train the trainer diasor
- Expediálási checklist
- Gyógyszertári kérdőív
- Beteg kérdőív (jelölni kell rajta, hogy az ált. vagy speciális csoport)
- Medikártya
- Betegtájékoztató
- Kérdezze meg gyógyszerészét tabló
- Egyéb 2DM tájékoztató anyagok

SEMMELWEIS EGYETEM

semmelweis.hu/gyogyszertar

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet

GYÓGYSZERTÁRI EGÉSZSÉGÉRTÉSI KÉRDŐÍV DOLGOZÓKNAK						Dátum: 2017.	(hónap),	(nap)
Település típusa	falu/község	város	megyeszékhely	főváros				
Kérdőívet kitöltő szakember	gyógyszertárvezető	szakgyógyszerész	gyógyszerész	szakasszisztens				
A kérdőív kitöltésének célja, hogy felmérjük mindazon gyógyszertári szolgáltatásokat, melyek segítik a betegek eredményesebb és biztonságosabb gyógyszeres terápiáját.								
Kérjük X jellel a megfelelő rubrikába jelölje be a jeginkább jellemző választ								
1	Használ-e Ön bármilyen hivatalos iránymutatást munkahelyén arra vonatkozólag, hogy hogyan figyeljenek korlátozott egészségértési szinttel rendelkező pácienseket az expedálás során? (megfelelő bekarikázandó)	Igen	Nem					
		1	2	3	4	5	Kérjük, értékeljen 1-től 5-ig	
		egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	előfordul	jellemző	nagyon jellemző		
2	Mennyire jellemző, hogy Ön felismeri/meg tudja különböztetni az alacsony egészségértési szinten lévő pácienseket?						Pl. tudja, hogy milyen státuszú betegcsoportra jellemzőbb az alacsonyabb egészségértési szint	
3	Ha igen: tudja-e, hogy milyen kommunikációs technikával segítse a páciens egészségértését?						Pl. milyen kérdéseket tegyen fel, milyen szavakat, példákat használjon	
4	Mennyire jellemző, hogy Ön közérthető, hétköznapi kifejezésekkel kommunikál pácienseivel (pl. nem használ szakszavakat)?						Pl. „orális antikoaguláns” megnevezés helyett, a „vérhígító gyógyszer” kifejezést használja az ezekkel kapcsolatos tájékoztatás során; vagy egyszerűen a „vényköteles” szó helyett a „receptre fel kell iratni” kifejezéseket használja az útmutatások során, vagy a "fotoszenzibilizál" vagy "fényérzékenyít" kifejezés használata helyett: ezt mondja "amíg a gyógyszer szedi, ne menjen napra" stb.	
5	Mennyire jellemző, hogy Ön visszakérdezéssel ellenőrzi páciense megértését?						Pl. tehát az elhangzottak alapján mondja el kérem, hogy ha reggel felkel hogyan veszi be a gyógyszert	
6	Biztatja-e pácienseit kérdésfeltevésre?						Pl. sok mindentről esett most szó, van-e bármi, amit még egyszer vegyünk át?	
7	Mennyire jellemző, hogy Ön vizuálisan is segíti páciensét a megértésben?						Pl. bekarikázza vagy aláhúzza a lényeges információt a gyógyszer csomagolásán (pl. hatóanyag neve, gyógyszerforma típusa stb.), esetleg ráírja az adagolást. Esetenként megmutatja a gyógyszer dobozát, illetve bemutatja egy bonyolultabb eszköz használatát.	

Kedves Betegünk! A kérdőív célja, hogy fel tudjuk mérni a gyógyszerkiadások során, hogy milyen olyan tájékoztatást tudnánk alkalmazni ami jobban segíti az Önök helyes ismeretét a gyógyszerekkel kapcsolatban. Köszönjük, hogy segíti munkánkat

2-es típusú Cukorbeteg	Igen	nem	sorszám			
Nem	Férfi	Nő				
Kor	18-25	25-40	40-65	65 -		
Családi állapot	Egyedülálló	Házastartós párkapcsolat	Özvegy	Egyéb		
Iskolai végzettség	Általános iskola	Szakiskola	Érettségi	Főiskola/Egyetem		
Van-e Önnek valamilyen hosszan elhúzódó betegsége, vagy egészségügyi problémája? Hosszan elhúzódó betegség alatt olyan problémákat értünk, melyek legalább 6 hónapja tartanak, vagy várhatóan legalább ennyi ideig tartanak majd.	Igen	Nem	Nem tudom			
1	A beszélgetés során gyógyszerésze használt-e Önnek nehezen érthető szakszavakat, kifejezéseket?	Igen	Nem	Nem tudom		
	Ha igen, rákérdezett-e Ön ezen szakszavak vagy kifejezések jelentésére?	Igen	Nem	Nem tudom		
2	A beszélgetés során biztatta-e Önt gyógyszerésze kérdés feltevésre?	Igen	Nem	Nem tudom		
3	A beszélgetés során kérdezte-e Önt gyógyszerésze gyógyszereszedési szokásairól, pl. kérte-e hogy mondja el hogyan fogja alkalmazni a készítményt/eszközt?	Igen	Nem	Nem tudom		
5	Hangsúlyozta-e gyógyszerésze a lényeges tudnivalókat? Akár szóban, írásos kiemeléssel vagy ábrákkal.	Igen	Nem	Nem tudom		
7	Önnek mennyire volt könnyű, illetve nehéz megérteni a gyógyszerésze által adott utasításokat arra, hogy hogyan kell szedni a felírt gyógyszert/használni az eszközt?	Nagyon nehéz	Inkább nehéz	Inkább könnyű	Nagyon könnyű	Nem tudom
8	Mennyire érzi úgy, hogy a gyógyszerével kapcsolatos összes fontos információt ismeri, tudja?	Egyáltalán nem	Hiányos az ismeretm	Közepes ismeretem van	Kellő ismeretem van	Minden szükséges ismeret birtokában vagyok
9	Milyennek ítéli meg saját egészségi állapotát?	Nagyon jó	Jó	Elfogadható	Rossz	Nagyon rossz

Ahhoz, hogy ezeket megismerje, kérdezze bizalommal gyógyszerészét, aki megfelelő ismeretekkel és elektronikus adatbázissal rendelkezik.

Ami a gyógyszerekkel kapcsolatosan tudni szükséges...

Mielőtt elkezdni szedni gyógyszerét mindig tájékoztassa orvosát, gyógyszerészét az alábbiakról:

- Ön által szedett receptköteles és recept nélküli gyógyszereiről.
- Gyógyszercsodáiról kapcsolatos allergiájáról, fennálló mellékhatásokról.
- Ha várandós, vagy szoptat.
- Ha a jelenleg szedett gyógyszerével bármilyen problémája van (pl.: nem tudja elírni a szedni szánt).

Ha gyógyszeréről kapcsolatosan az alábbiakra nem tud vagy nem biztosan tud válaszolni, kérdezze bizalommal gyógyszerészét, mivel ezek ismeretek ahhoz szükségesek, hogy a gyógyszer a lehető legjobb hatást tudja elérni.

- Milyen gyógyszer neve és mire hat?
- Milyen gyakorisággal és mennyit kell a gyógyszert bevenni?
- Mikor, hogyan, milyen körülmények között vegyem be?

- Étkezéssel vagy attól függetlenül kell szednem a készítményt?
- Van-e olyan étel, vagy ital (szeszes ital) amivel tartózkodnom kell a gyógyszeresedés ideje alatt?
- Hogyan érzékelem, ha hat a gyógyszer, és hogyan ha nem?
- Mennyi ideig kell szednem a gyógyszert? Abba hagyatom-e korábban, ha jobban vagyok?
- Melyek a leggyakoribb mellékhatások? Mit kell tennem, ha mellékhatásokat észlelek?
- Mit kell tennem, ha gyógyszeremet egyszer vagy többször elfelejttem bevenni?
- Szedhetek-e más gyógyszerrel egyidejűleg?
- Van-e olyan vény nélküli készítmény, amit nem szedhetek, ezen gyógyszer mellett?
- Vezethetek-e? Naphozhatok-e a gyógyszeresedés ideje alatt?
- Válthatok-e gyógyszerem hatását, ha folyamatosan használtam?
- Mi történik, ha a gyógyszerem nem használom?
- Hogyan kell tárolnom a gyógyszert?

Gyógyszercsodájával kapcsolatosan mindig legyen önmű egy naprakész lista (MediKártya), arról hogy milyen vényköteles és vény nélküli gyógyszereket, milyen háttérősségben és milyen adagolásban szed. Ha van tüntesse fel ezen gyógyszeralkergóját. Ezt a kártyát minden esetben mutassa meg orvosának vagy gyógyszerésznének, ezáltal segítve őt abban, hogy az esetleges kedvezőtlen kölcsönhatásokat (interakciókat), azonos hatóanyagú gyógyszeresedéseket megelőldesse.

Gyógyszerei tárolásánál mindig figyeljen az alábbiakra:

- A könnyűen átkészíthetőség végett, gyógyszerét lehetőleg egy helyen tárolja.
- A gyógyszerét gyermekek elől gondosan zárja el!
- Gyógyszerét lehetőleg eredeti csomagolásukban tárolja. Egy gyógyszerartóba - a napi adagoló dobozokat kivéve - ne tegyen többféle gyógyszert!
- Gyógyszereit - ha nincs egyéb utasítás - száraz, szobahőmérsékletű helyen (15-25 °C) tárolja. A konyha vagy a fürdőszoba a magas páratartalom miatt nem megfelelő.
- Óvja gyógyszerét a melegtől, és direkt napfénytől!

ételt, vagy a gyógyszeradagoló eszköz anélkül, tájékoztassa arról a gyógyszerészét, ha ne adjon másnak az Önnek felírt gyógyszerből, hiszen az az Ön egészségi állapotjára rendelkezik, ami nem tehetőse más emberekkel.

Ha ne vegyen be olyan gyógyszert, amit nem tud azonosítani vagy minőségéről nincs meggyőződése (zavarossá vált adag, elszíneződött tartalmú stb.). Kérje ilyenkor a gyógyszerész segítségét.

• Folyamatosan szedett gyógyszeréről soha ne vágya meg, még az utolsó szem gyógyszer is elfogyott. Kérjen hamarabb időpontot orvosától!

Ne felejtse, ahhoz, hogy gyógyszerét a legjobb hatást tudják elérni, szükséges, hogy helyesen alkalmazza azt! Forduljon bizalommal gyógyszerészéhez!

Gyógyszerrel Gazdálkodás Szakmai Előzeteg 2009.

Kérdezze meg gyógyszerészét!

Egyes esetekben, még a leggyakoribb gyógyszeresedés is lehet bonyolultabb, mint gondolnánk, hiszen ahhoz, hogy biztonságosan, hatékonyan tudja alkalmazni gyógyszerét, számos ismeret szükséges van. Vannak például olyan készítmények, amelyek ételt, más gyógyszertől vagy más szertől befolyásolhatják. Hírheddebb, hogy egyes gyógyszerek álmossá tesznek, míg mások kifejezetten ébren tartó hatásúak lehetnek. A lényeg az ahhoz, hogy bizonyos ételt fogyasztás vagy akár a dohányzás is befolyásolhatja a gyógyszer hatását. Vannak olyan gyógyszerek, melyeknél bizonyos mellékhatások előfordulnak, amelyek bár zavarhatnak lehetnek, de nem jelentenek gondot, míg más esetekben fontos arról tájékozni az egészségügyi szakembereket.

Számos esetben szorulunk gyógyszeresedésre. Orvosi javaslatra receptköteles, mások pedig vény nélküli készítményekhez juthatunk gyógyszeresedésben. Ahhoz, hogy a gyógyszer megkapja hatását el tudják érni, szükséges, hogy tájékozott legyünk gyógyszerünkkel kapcsolatban. A továbbiakban részletezett információk, mind az orvos által rendelt vagy anélkül szedett gyógyszerekre vonatkoznak. Azokban nem helyettesítik az egyes gyógyszerekkel lényeges egyéni információkat.

SEMMELWEIS EGYETEM

semmelweis.hu/gyogyszerjar

Egyetemi Gyógyszertár
Gyógyszerügyi Szervezési Intézet

Kerdezze meg gyógyszerészét!

Ahhoz, hogy gyógyszereit eredményesen tudja használni
az alábbi kérdéseket
fontos tudnia szedett gyógyszereiről

1. Mi a **gyógyszer neve** és mire hat?
2. Milyen **gyakorisággal** és **mennyi ideig** kell a gyógyszerből beszednem?
3. **Mikor, hogyan**, milyen körülmények között **vegyem be**? Élekezéssel vagy attól függetlenül kell szednem a készítményt?
4. Van-e olyan **élel**, vagy **ital** (szeszres ital) **amitől tartózkodnom** kell a szedés ideje alatt?
5. **Hogyan érzélelem**, ha hat a gyógyszer, és hogyan ha nem?
6. **Mennyi ideig** kell szednem? Abbahagyhatom-e korábban, ha jobban vagyok?
7. Melyek a leggyakoribb **melékhatások**? Mit kell tennem, ha melékhatásokat érzek?
8. Mit kell tennem, ha egyszer vagy többször **elfelejttem bevenni**?
9. **Szedhetek-e más gyógyszert** ezzel egyidejűleg?
10. Van-e olyan **vérnyémküli készítmény**, amit nem szedhetek ezen gyógyszer mellett?
11. **Vezethelek-e autót**? **Napozhatok-e** a gyógyszereszedés alatt?
12. **Változik-e** gyógyszerem hatása, ha **folyamatosan használom**?
13. Mi történik, ha a **gyógyszert nem használom**?
14. **Hogyan kell tárolnom** a gyógyszert?

Mindig tájékoztassa orvosát gyógyszerészét az alábbiakról:

- Ön által **szedett** receptköteles és recept nélküli **gyógyszereiről**.
- Gyógyszereszedéssel kapcsolatos **allergiákról**, **melékhatásokról**.
- Ha **várandós** vagy **szoptat**.
- Ha a jelenleg szedett **gyógyszereivel** bármilyen **problémája** van (nem tudja előírás szerint szedni gyógyszerét).

Gyógyszerelésével kapcsolatosan mindig:

- legyen önnél egy **naprakész lista (MediKártya)**, arról hogy **milyen vérnyomóes és vérnyémküli** gyógyszereket, **milyen hatáserősségben** és **milyen adagolásban** szed;
- **töltsse fel** ezen, ha van **gyógyszerallergiáját**;
- **mutassa meg** orvosának, gyógyszerészének ezt a kártyát.

Kérjen gyógyszerészétől MediKártyát!

SEMMELWEIS

semmelweis.hu/gyogysz

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet

Gyógyszerészeti Gondozás Szakmai Bizottság 2009.